

Discours du Président de la Chambre des Députés (03.05.2019)

Seul le discours prononcé fait foi

Monseigneur,

och wann den Ulass traureg ass, esou ass et fir eis eng grouss Éier, lech, Monseigneur, haut hei an der Chamber begréissen ze kënnen. Mir wëssen, wéi verbonnen Dir mat Ärem Grousspapp waart an dofir ass et fir eis e besonnesche Moment, mat lech zesummen dem Grand-Duc Jean ze gedenken an Him mat dëser Séance solennelle eis grouss Unerkennung auszedrécken.

Monseigneur,

Här Maréchal de la Cour,

Här Premierminister,

Léif Regierungsmemberen,

Exzellenzen,

léif Éieregäscht,

Dir Dammen an Dir Hären,

zanter der Nouvelle, datt de Grand-Duc Jean am Krees vu Senger Famill, no kuerzer Krankheet, vun eis gaangen ass, huet sech am ganze Land Trauer ausgebreet. Och wa mir all wossten, datt dee Moment eng Kéier géif kommen, huet et eis den Dag selwer awer all déif getraff, dat ëmsou méi, well fir eis all, déi no Him gebuer sinn, de Grand-Duc Jean ëmmer präsent war.

Mam Grand-Duc Jean verléiert Lëtzebuerg e kompetenten, devouéierten a grouse Statschef.

Mir haten Hien alleguer ganz gären.

Dat war och nëmmen normal, well mir gespuert hunn, datt de Grand-Duc Jean d'Lëtzebuurger Land a Seng Leit gären hat. De Monseigneur war houfreg, Grand-Duc vu Lëtzebuerg ze sinn, a mir all waren houfreg op eise Grand-Duc, deen eis esou gutt heiheem an dobaussen an der Welt vertraueden huet.

Den däitsche Begrëff „Landesvater“ gëtt a mengen Ae genau dat erëm, wat de Grand-Duc Jean fir eist Land war: fir d'Éischt de Jong, duerno de Papp a schliisslech de Grousspapp vun eiser Natioun. D'Relatiounen tëschent Vollek a Statschef ware gezechent vu géigesäitegem Respekt, Unerkennung a waarmer Häerzlechkeet. An

dat gouf an de leschten Deeg duerch déi enorm vill Sympathiebekundungen nach eng Kéier bestäetgt.

Och wann an de leschten Deeg schonns vill Detailer aus dem Grand-Duc Jean sengem Liewe rappeléiert a geschriwwe goufen, fannen ech et awer wichteg, déi Haaptelementer nach eng Kéier kuerz an Erënnerung ze ruffen, well déi verschidden Etappen Hien als Mënsch geprägt hunn, mä Hien och deenen eenzelnen Etappe säi Stempel opgedréckt huet.

Säi Liewe stoung ganz am Déngscht vu Lëtzebuerg an Hien ass vu jonke Joren un op Seng zukünfteg Aufgab virbereet ginn.

De Grand-Duc Jean gouf de 5. Januar 1921 um Schlass zu Bierg gebuer, an enger Zäit, wou d'Land déi net einfach Situatioun vum Éischte Weltkrich a Sengen Nowéie just iwwerwonnen hat.

An enger Zäit, an där d'Bedrounge vu baussen a vu banne fir munch ongemittlech Momenter gesuert hunn. Eng Zäit, wou d'Monarchie ënnert der Grande-Duchesse Charlotte sech erëm huet missen nei festegen.

Wann de Prënz Jean nach eng ongezwonge Kandheet um Schlass vu Colmer-Biurg a vu Fëschbech verbruecht huet, hätt Hie sech sécherlech, wéi all Lëtzebuerger Jong vu Senger Generatioun, eng aner Jugend gewënscht.

Wéi Hien de 5. Januar 1939, am Alter vun 18 Joer, den Titel vum Ierfgroussherzog kritt huet, huet Hie wuel net geduecht, datt Hien e gutt Joer méi spéit, den 10. Mee 1940, de Wee mat Senger Mamm, der Grande-Duchesse Charlotte, a Sengem Papp, dem Prënz Felix, an den Exil untriede misst.

Nodeems hien a Kanada op der Universitét vu Québec Coursen am Droit an an de politesche Wëssenschafte suivéiert huet, engagéiert de jonke Prënz sech am Laf vum Joer 1942 an der englescher Arméi. Seng Formatioun als Offizéier absolvéiert Hie während de Krichsjoren am Royal Military College vu Sandhurst an trëtt dem Regiment vun den Irish Guards bäi.

An dese méi donkelen Zäite vun eiser Geschicht dréit de Prënz Jean ganz kloer Verantwortung. Doduerch, datt Hien an déi englesch Arméi antrëtt, bekennt Hie kloer Faarf fir déi Alliéiert a géint déi däitsch Besatzungsmuecht. Mat Sengem Regiment hëlt Hien ënner anerem um Debarquement an der Normandie deel an déngt bis zum Enn vum Krich an der englescher Arméi. Hie war ee vun de Lëtzebuerger Jongen, déi de Krich hautno erlieft hunn.

Wéi en den 10. September 1944 mat Sengem Papp erëm fir d'Éischt op Lëtzebuerg zrëckkënn, ass de Merci vum Lëtzebuerger Vollek Him gewëss an Hie gëtt mat grousem Enthusiasmus empfaangen. Niewent der Grande-Duchesse Charlotte sinn esou och de Prënz Felix an de Prënz Jean zum Symbol vun der Befreiung ginn.

Mat Sengem perséinlechen Asaz huet och de Grand-Duc Jean e wichtige Bäitrag fir den Erhalt vun der Heemecht geleescht an huet doduerch d'Monarchie ganz enk mam Land verbonnen. A Senger Ofdankungsried de 6. Oktober 2000 sot de Grand-Duc Jean am Kontext vum Zweete Weltkrich (ech zitéieren):

„Deemools hunn ech ëm d'Heemecht gebaangt. Ewéi all gudde Lëtzebuenger war ech bereet, alles fir eis Fräiheet ze woen. Speziell d'Leit aus menger Generatioun erënnere sech nach haut un dës schwéier Stonnen. Du si mir eis bewosst ginn, wat d'Heemecht eis bedeit.“

De Grand-Duc Jean wäert dann och deenen zäitliewens nostoen, déi am Krich gelidden hunn oder sech fir d'Land agesat hunn. Esou war Hien Éierepresident vun der Œuvre des pupilles de la nation, vun den Anciens combattants a vun der Union des mouvements de résistance luxembourgeois.

Als ieweschte Chef vun der Arméi huet Hien dann och ëmmer e privilegiert Verhältnis zu dësem Corps gefleegt.

Des Weidere stung Hien e Liewe laang trei zu Sengem Regiment, den Irish Guards, déi Him 1984 de Grad vum Colonel verliehen hunn.

An zu munche feierleche Geleeënheeten huet dëst Regiment Him säi Respekt duerch seng Präsenz bewisen, wat dem Grand-Duc Jean ëmmer siichtlech Freed bereet huet.

Nom Krich bënnt Seng Mamm Hien ëmmer méi enk an d'Statsgeschäfte an. Vun do u geet Hien dann och dee gewinnte Wee vun engem spéidere Statschef. Hie gëtt 1951 Member vum Statsrot, kritt 1961 Seng Ernennung zum Lieutenant-Président an iwwerhëlt ëmmer méi Representatiounsflichten.

All dat dréit derzou bäi, datt Hien esou en Abléck an de Funktionement vun eisem Stat an an déi Lëtzebuenger Gesellschaft kritt. All dës Etappen huet de Grand-Duc Jean mat enger grousser Seriositéit duerchlaf. Zäitliewens war Hien ëmmer impeccabel preparéiert.

Wéi d'Grande-Duchesse Charlotte den 12. November 1964 no 45 Joer um Lëtzebuenger Troun zu Seng Gonschten ofdankt, hätt ee kënnen dervun ausgoen, datt nom Règne vun esou enger grousser Perséinlechkeet wéi der Grande-Duchesse Charlotte d'Successioun net einfach géif ginn.

Mä de Grand-Duc Jean war gutt virbereet, hat en ausgepräägt Verantwortungsgefill an huet et esou fäerdegbruecht, an der Kontinuitéit, Senger héijer Aufgab gerechtzeginn. Vun Ufank un huet d'Lëtzebuenger Vollek dem Grand-Duc Jean déiselwecht Zouneigung wéi Senger Mamm entgéintbruecht, well d'Leit gespuert hunn, datt keen et hätt kënnen besser maachen.

U Senger Säit huet de Grand-Duc Jean an der Persoun vun der Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte, déi Hien den 9. Abrëll 1953 an der Kathedral zu Lëtzebuerg bestuet hat, eng wäertvoll Stäip fonnt. 36 Joer hu Si eist Land mat absolutter Dignitéit, Integritéit an Engagement heibannen an dobausse representéiert.

Si hu vill zu der Visibilitéit an zu engem positive Bild vu Lëtzebuerg an der Welt bäigedroen. Si hunn iwwert déi multipel Statsvisitte vill Dieren opgemeet. Dem Grand-Duc Jean Seng international exzellente Vernetzung, mä virun allem awer och de Respekt an d'Unerkennung, déi Hien am Ausland genoss huet, hunn derzou bäigedroen, datt eist Land an Europa an an der ganzer Welt e Stelleväert kritt huet,

dee wäit iwwert dat erausgaangen ass, wat eist Land vu Senger Gréisst hier erwaarde konnt.

De Grand-Duc Jean, deen a jonke Jore selwer materlieft huet, wouhi Krich ënnert deene groussen Natiounen an Europa féiere konnt, war vun Ufank un en iwwerzeegten Europäer. Hien huet den europäesche Prozess vun Ufank u begleet an ënnerstëtzt.

An dat konnt een och a Senger Ried vum 8. Mee 1986 zu Oochen, ulässlech der Karlspräisverleiung, däitlech eraushéieren:

„Europa hat nicht bloß eine große Vergangenheit. Es hat auch noch eine große Zukunft. Aber es hat diese Zukunft nur als demokratisches Europa der freien, solidarischen und opferbereiten Bürger. Dass dieses Europa in Glück, Frieden und Wohlstand gedeihe, das ist mein inniger Wunsch an diesem festlichen Tage.“

Ënnert dem Règne vum Grand-Duc Jean gouf et souwuel wirtschaftlech méi ugespaante Momenter mam Réckgang vun der Landwirtschaft a mat der Stolkris, wéi awer och virun allem Zäite vu wirtschaftlech Wuelstand.

D'Lëtzebuenger Land huet e Strukturwandel matgemaach, deen eng industriell Diversifikatioun, den Opschwung vum Dingschtleeschungssecteur an eng stänneg Verbesserung vun der Liewensqualitéit a vum Sozialsystem mat sech bruecht huet.

Eng positiv Evolutioun, déi ouni eis auslännesch Matbierger net méiglech gewiescht wier. Zäitliewens huet de Grand-Duc Jean sech net nëmmen als Statschef vun de Lëtzebuenger gesinn, mä vu sämtleche Leit, déi an eisem Land geschafft a gelieft hunn, an Hien hat eng grouss Estime fir all déi, déi zum Wuelstand vu Lëtzebuerg bäigedroen hunn.

Wann een op dem Grand-Duc Jean Seng Tätigkeet als Statschef zréckkuckt, da stellt ee fest, datt Hien e „parcours sans faute“ zréckgeluecht huet. Seng Aufgab un der Spëtzt vun eisem Stat huet Hie mat vill Geschéck, Gespier a Sensibilitéit erfëllt an esou d'Monarchie zu engem zouverlässege Partner an eisem institutionelle System etabléiert.

De Grand-Duc Jean huet zäitliewens och déi Grondwäerter, déi eisen demokratesche Gesellschaften zugronn leien, ganz héichgehalen an huet sech duerch staark moralesch Iwwerzeegungen ausgezeechent.

Monseigneur,

Här Maréchal de la Cour,

Exzellenzen,

Dir Dammen an Dir Hären,

De Grand-Duc Jean war awer och e Familljemensch. Him war d'Famill wichteg. Wéi all Seng Aufgaben huet Hien och déi als Mann, Familljepapp vu fënnef Kanner an duerno als Grousspapp an Ugrousspapp ganz seriö geholl.

Op deene sëllege Fotoen, déi Hien an der Mëtt vu Senger Famill weisen, gesi mir e gléckleche Mënsch, deen déi Momenter siichtlech genoss huet.

Bei der Feier fir dem Grand-Duc Jean säin 90. Gebuertsdag, de 5. Januar 2011, hutt Dir, Monseigneur, Iech am Numm vun allen Enkelkanner un Äre Grousspapp adresséiert a gewisen, wéi wichteg Hie fir Iech all war (ech zitieren):

« Cher Apapa, nous, vos petits-enfants ici rassemblés, arrivons pour la plupart d'entre nous au moment où nous allons devenir indépendants, nous lancer dans la vie adulte ; il est souvent difficile de s'imaginer son propre futur, et beaucoup reste incertain. Or, ce à quoi nous pouvons nous raccrocher, c'est l'exemple de vie que vous nous avez transmis. »

An Dir hutt Är Ried opgehale mat dëse Wieder:

« Vous nous avez transmis de vraies valeurs, et votre joie de vivre a rayonné sur nous tous. »

De Grand-Duc Jean war ouni Zweifel e ganz positive Mënsch, dee sech och fir viles interesséiert huet. Hie war net nëmmen e wëssbegierege Mann, mä och eng Persoun mat vill Wëssen, an dat an deene verschiddenste Beräicher, sief dat der Politik, der Wirtschaft, dem Sport, der Kultur oder awer och der Natur.

Des Weideren hat Hien e groussen Interessi un eisem Patrimoine architectural, eisem Patrimoine religieux a rural. Esou ass de Grand-Duc Jean gären duerch d'Dierfer hei am Land gefuer, fir sech esou e Bild vun de Verännerungen an der Zäit ze maachen.

De Schutz vu Flora a Fauna an d'Erhale vun der Natur am Generelle waren Him awer e ganz speziell Bedürfnis. Besonnesch markéiert huet mech an deem Zesammenhang, wéi de Grand-Duc Jean 1989 als Erënnerung un „150 Joer Onofhängegkeet vun eisem Land“ - wat gläichzäiteg zesumme mat dem 25. Anniversaire vu Sengem Règne gefall ass - all Gemeng eppes geschenkt huet: e Bam, an zwar eng Lann. Et war e staarkt Zeeche vu Senger Léift zur Natur an e kloer Message fir d'Erhale vun eise Bëscher. Et war awer och e staarkt Zeeche fir Seng Verbondenheet mat de Gemengen, där Institutioun, déi am nooste beim Bierger ass.

Mat Senger Fra, der Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte, war de Grand-Duc Jean dem gesellschaftleche Liewen hei zu Lëtzebuerg staark verbonden.

Et war ëmmer e richtege Genoss, ze gesinn, op wéi eng sympathesch Manéier Hie gewisen huet, datt Him dat associativt Liewen an allem viraus d'Benevolat un d'Häerz gewuess waren. Et war och bei deene Geleeënheeten, wou d'Leit spiere konnten, wat fir ee waarmhärzegen, authentische Mënsch hire Statschef war.

Stellvertriedend fir dësen Interessi sti sécherlech déi zwee Beispiller, déi an de leschten Deeg am meeschte genannt goufen: de Sport an d'Scouter.

Als laangjäreege Member vum Nationalen an Internationalen Olympesche Comité huet sech de Grand-Duc Jean dem Sport verschriwwen. Selwer e leidenschaftleche Sportler, ënnerstëtzt Hie jorzéngtelaang de Lëtzebuenger Sport a Seng Sportler.

Zäitliewens war Hien awer och Scout, a méi genee Chef-Scout.

Hien huet d'Präsenz ënnert de Scoute genoss an huet och bis zum Schluss déi Relatiounen zum Lëtzebuerger Scoutismus gefleegt. Esou huet Hie sech et net huele gelooss, fir bei hirem 100-järegen Anniversaire derbäi ze sinn.

Keen huet besser wéi de Grand-Duc Jean de Motto vun der Scoutsbewegung „Ëmmer bereet“ befollegt.

Hie war ëmmer do, wann e gebraucht gouf. Hie war ëmmer bereet, sech fir eist Land a Seng Awunner anzesetzen.

Dem Grand-Duc Jean säi Liewenswee war gekennzeechent vu Courage, vu Pflichtbewosstsinn, vun Engagement, vu Mënschlechkeet a Waarmhärzegkeet.

Hien hat e ganzt Liewe laang fir eis all Virbildfunktoun a wäert eis och iwwert den Doud eraus e Beispill sinn.

Monseigneur,

Monsieur le Maréchal de la Cour,

Excellences,

Mesdames, Messieurs,

Aujourd'hui, le Luxembourg dit adieu au Grand-Duc Jean pour qui les Luxembourgeois et les Non-Luxembourgeois de notre pays éprouvent une admiration profonde.

Le Grand-Duc Jean a acquis le respect de toute la population du Luxembourg grâce à son courage, son sens prononcé des responsabilités, sa dignité, ainsi que le doigté et la sensibilité avec lesquels il a rempli la plus haute tâche de notre État.

Tous ceux qui ont eu la chance de le rencontrer ont pu apprécier ses qualités humaines exceptionnelles, qui étaient la gentillesse, l'authenticité, la bonté et la bienveillance.

Toutes ces qualités ont fait qu'il a conquis, dès le début, les cœurs tant de nos concitoyens luxembourgeois que non luxembourgeois.

Le nombre impressionnant de citoyens qui lui ont rendu les derniers honneurs ces jours-ci témoigne du lien fort et du respect mutuel entre son Altesse royale et son peuple.

Avec le Grand-Duc Jean, le Luxembourg perd un souverain apprécié de tous, dont le souvenir restera ancré pour toujours dans nos mémoires.

Monseigneur,

an dëse schwéiere Momenter vun déiwer Trauer wéilt ech lech, am Numm vun der ganzer Chamber, d'Gewëssheet ginn, datt mir mat Ärem Papp, dem Grand-Duc Henri, Senge Schwëstere a Bridder, mat Ärer Mamm, der Grande-Duchesse Maria Teresa, mat lech a mat der Ierfgroussherzogin Stéphanie an der ganzer groussherzoglecher Famill fillen, datt mir fest a Gedanke bei lech sinn an datt mir Äert Leed deelen.

Wa mir kucken, wéi et eleng an eisen Häerzer ausgesäit, kënne mir eis virstellen, wéi eidel et fir déi nooste Famill vun engem Moment op deen anere ginn ass, wëssend, wat fir ee Raum, wat fir ee Stellewäert de Grand-Duc Jean an der groussherzoglecher Famill ageholl huet.

Eist Land verléiert mam Grand-Duc Jean

- en « Chef d'État modèle »,
- eng häerzlech a sympathesch Persoun,
- e léiwe Mënsch.

D'Lëtzebuerger Natioun seet dem Grand-Duc Jean Merci fir säin onermiddlechen Asaz am Déngscht vun eisem Land.

Mir all ginn Him d'Gewëssheet, datt mir Hien net vergiessen, mä au contraire, datt mir Hie weider ganz déif an onsen Häerzer droe wäerten an datt Hien an eiser Erënnerung wäert weiderliewen.

(...)

D'Wuert huet elo de Premier- a Statsminister Xavier Bettel.

(...)

Ech géif lech bieden, elo opzestoen, fir eisem verstuerwene Grand-Duc Jean vun dëser Plaz aus eng lescht Éier ze erweisen.

(...)

Ech soen lech Merci.

(Heemecht)

Domat si mir um Enn vun eiser Séance solennelle de commémoration fir de verstuerwene Grand-Duc Jean ukomm.

Ech soen lech Merci.

(Wilhelmus)

(seul le texte prononcé fait foi)